

Van onbestemde ruimte naar groene oase

Hoe moet Bevrijdingspark Uden vorm krijgen?

Het bevrijdingspark in Uden ondergaat een grote transformatie. Van een groene leegte moet het tot een attractief stadspark omgevormd worden, waar het het hele jaar goed vertoeven is. Het bureau Houtman + Sander landschapsarchitectuur uit 's-Hertogenbosch kreeg in 2008 de opdracht om een ontwerp te maken voor de herinrichting van het bevrijdingspark. Er werd alleen een taakstellend budget meegegeven en geen programma van eisen. Er lag dus een belangrijke taak voor het bureau om een mening te hebben over de waarde van de bestaande paden- en groenstructuur van het park.

Auteur: André Houtman

Het bestaande bevrijdingspark was boomrijk, maar structureel. De grote aanwezige bomen werden door zowel de ontwerpers als de opdrachtgever als waardevol ervaren. Ze stonden alleen niet allemaal op de goede plek. Dit betekende een gewetenskwestie in het ontwerpproces: ga je veel geld investeren in het verplanten van grote (linde)bomen om een structuur aan te brengen en het padenpatroon aan te passen, of investeer je alleen in toevoegingen aan de bestaande structuur? Daarom zijn er in het ontwerpproces meerdere modellen gemaakt die inzicht gaven in de mogelijkheden en de consequenties van te maken keuzes. Al snel werd duidelijk dat men de mogelijkheid om een sterke ruggengraat in het park aan te brengen met beide handen wilde aangrijpen. Door de aanwezige enkele rij lindes aan te vullen met verspreid staande lindebomen uit het park, kon een lindelaan met promenade ontstaan. Een overtuigend verhaal heeft er zelfs toe geleid dat de gemeenteraad extra budget heeft toegekend om zowel de structuur als de invulling van het park aan te kunnen pakken.

De lange lindelaan verbindt het centrum van de stad met de buitenwijken. In de bestaande situatie doorsneden twee buurtontsluitingswegen het

park, waardoor het park in meerdere deelparkjes uiteen viel. De realisatie van de lange lindelaan en het afwaarderen van deze wegstructuur maakt van het bevrijdingspark nu veel meer één samenhangend park. Door het park slingert een asfaltroute, die gedeeltelijk over bestaande en gedeeltelijk over nieuwe paden gaat: er is met zorg naar de bestaande situatie gekeken, zowel naar de bomen als naar de routing.

Operatie Lindeboom

De aanleg van het park is in maart 2010 van start gegaan met de meest ingrijpende activiteit: het verplanten van ruim 40 grote lindes (100-150 cm stamomvang), door de plaatselijke media al omgedoopt tot 'operatie lindeboom'. De lindes zijn door BSI Bomenservice verplant (als onderaannemer van Van Esch Groenvoorzieningen B.V.). Dit is grotendeels

gedaan middels de klassieke verplantmethode. Vanwege het late verplanttijdstip zijn de bomen opgehesen aan een staaf die door de stam heen is geboord. Ook zijn er enkele kleinere lindes met behulp van een verplantschop verplant. De verplanting leverde een mooi schouwspel op, er werd nog lang over nagepraat. Direct na de verplanting was al sprake van een zeer gelijkwaardig, symmetrisch laanprofiel: alsof de laan al jaren aanwezig was. Een voorbijganger stelde enkele weken later zelfs de vraag 'wanneer toch al die grote bomen worden verplant'. De promenade tussen de lindes is van een nieuwe asfaltlaag voorzien en later volgen nog nieuwe lichtarmaturen en lange, luie parkbanken.

Grote beuk

In de lange lindelaan staat één vreemde eend in de bijt: een monumentale beuk onderbreekt de lindelaan en maakte eigenlijk het realiseren van een doorlopende promenade onder de lindes onmogelijk. De verbijzondering van een afwijkende boom in de laan werd echter door de ontwerpers als bijzonder ervaren en daarom is een uiterste inspanning verricht om deze boom op een goede wijze in het plan in te passen. Door Cobra boomadviseurs is onderzocht wat de mogelijkheden waren voor ingrepen binnen de

kroonprojectie van de boom. Het oorspronkelijke maaiveld rond de beuk lag een stuk lager dan de continue hoogte van de lindelaan. Dit maakt het mogelijk om de verharding van de promenade als een 'zwevend' pad door te zetten onder de kroonprojectie van de boom. Door toepassing van stalen roosters, gevuld met een rubbergranulaat, komt er geen extra gewicht op de kluit en blijft er de mogelijkheid van uitwisseling van lucht en water, waardoor de boom niets te leiden heeft. De beuk staat nu als enige boom in de laan iets in het pad geschoven, alsof het pad om de boom heen is gelegd: een bijzondere uitzondering in de lange lindelaan.

Van onbestemde ruimte naar groene oase

Behalve aanpassingen aan de bomen- en padenstructuur, bestond er ook een grote behoefte aan een verfijning van de parkruimtes. De mogelijkheid om evenementen in het park plaats te laten vinden moest blijven bestaan, maar mocht niet ten koste gaan van de ruimtelijke kwaliteit die door de (individuele) bezoekers wordt ervaren. Daarom zijn er in het park vier grote haag ovals ontworpen met een doorsnede van 20 tot 100 meter. De hagen zijn 1,50 meter breed en variëren in hoogte van 80 cm tot 200 cm. Hierdoor

André Houtman vormt samen met Margriet Sander het architectenbureau Houtman + Sander.

ontstaat er tijdens een rondwandeling door het park steeds een andere ruimtelijke beleving en krijgen functies een duidelijke plek zonder dat de grote structuur van het park wordt aangetast. De ovals bieden onder andere ruimte aan een voetbalveld, een speeltuin en een hondenuitrenveld.

Seizoensbeleving

Voor de herinrichting was er in het park gebrek aan beleving van de seizoenen en kleur. Met de lange lindelaan, de nieuwe padenstructuur en de sculpturale hagen is een nieuwe, verfijnde structuur gemaakt, maar deze kent weinig verrassingen door het jaar heen. Daarom is ervoor gekozen om bij de aanplant van nieuwe bomen te kiezen voor soorten met een fraaie bladverkleuring in het voor- of najaar of een bijzondere bloei. Deze keuze is niet alleen bij de nieuwe bomen gemaakt, maar ook bij de toegevoegde boomvormende en solitaire heesters. Tevens zijn twee bijzondere tuinen ontworpen, als twee kleine 'parkjes-in-een-park': een rijk bloeiende bloementuin en een geurtuin bij de nieuw te realiseren speeltuin. In het voorjaar zullen grote velden narcissen het grasveld geel kleuren.....

Met bovenstaande ingrepen is een park ontworpen, waar plaats is voor evenementen en manifestaties, waarin volop gespeeld en gesport kan worden, maar waar tevens de ontwikkeling van de seizoenen sterk tot uitdrukking komt. In maart dit jaar zal het park worden opgeleverd.

Een 'zwevend' pad zorgt voor kluitbescherming